

1793 14/4 21: I. Beh. af F. t. L. om Tillæg t. L. om Vilkaar for Bortsalg af Jorder i off. Eje. 1794

at alle de, som er under 75 000 Kr.s Ejendomsskyld, er beskyttede. Giver man først efter her, er Ejendomsretten til Jorden borte; kan man fastsætte 75 000 Kr., saa kan man med lige saa stor Ret fastsætte 50 000 Kr. som Grænse, og saa er i Virkeligheden Forholdet mellem mit og dit ryddet til Side. Man kan godt have disse almindelige Anskuelser, som det ærede 7de Medlem for 5te Kreds (Holdgaard) var inde paa: at Jorden er Samfundseje og bør ikke være privat Eje, men man bør ogsaa være fortrolig med, at i samme Øjeblik man gør Jorden til det, man kalder Samfundseje, saa at Samfundet naar som helst kan skride ind og tage den, hvis en eller anden Strømning eller Stemning kræver det, har man klippet det Baand over, som binder Jordbrugeren til sin Jord, og det er dette Baand, som bærer hele Nutidens danske Landbrug oppe. Klipper man det over, maa man være klar over, at det danske Landbrug i den Form, under hvilken vi kender det, ikke kan eksistere; der maa da findes andre Erhverv, som kan træde i Stedet, fyldestgøre den Opgave og spille den Rolle, som Landbruget nu udfylder.

Det ærede 5te Medlem for 6te Kreds udtalte sin Beklagelse af, at der ikke var vist Imødekommenhed med Hensyn til at optage en Bestemmelse om Driftslaan til dem, som begyndte i Henhold til denne Lov. Overfor denne Bemærkning kan jeg henholde mig til, hvad det ærede 7de Medlem for 5te Kreds udtalte, at hvis Statskassen skal give Støtte til Husmandsbrug gennem Driftslaan, vil det være ganske urimeligt, at de, som kommer i Betragtning her eller ifølge en anden Lov, og som paa Forhaand har faaet en stor Hjælp af Statskassen, skulde gaa forud for alle de mange, som ved egne Kræfter uden Statshjælp har begyndt et Husmandsbrug. Det ene Husmandsbrug maa kunne være lige saa godt som det andet, det skulde ikke gerne være saaledes, at vi faar en særlig Slags Husmandsbrug, som hedder Statshusmandsbrug, og som skulde have Krav paa at kunne henvende sig til Statskassen om Hjælp, naar de kører fast, medens alle de, som selv har begyndt, overlades til sig selv. Jeg er ganske enig i, at hvad man vedtager af den Slags, maa gælde alle og ikke blot dem, hvem Staten har støttet fra Begyndelsen af. Forholdet

er det, at man i en ekstraordinær Situation, naar ganske særlige Formaal kræver det — ligesom det ogsaa er foreslaaet, at der ydes Driftslaan til mindre Landbrug til Udførelse af Grundforbedringer —, meget vel kan yde Hjælp gennem Laan; men at Statskassen skulde optage en almindelig Laanevirksomhed overfor en bestemt Klasse Mennesker, bør man dog være noget varsom med straks at gaa ind paa, vi har jo Laaneinstitutioner her i Landet, vi har Sparekasser og Kreditforeninger, og vi har forskellige andre Kreditinstitutioner, som naturligt varetager denne Opgave. Man vil maaske indvende: Men den Husmand, som er kommet under vanskelige Kaar, kan ikke rejse den Kredit, der ad den Vej skal rejses. Det blev under Forhandlingerne fremført — jeg tror af det ærede 5te Medlem for 6te Kreds —, at der var en Bevægelse oppe for at skabe Laaneforeninger med solidarisk Ansvar. Denne Bevægelse har i allerhøjeste Grad min Sympati, som det har min Sympati hver Gang, man mærker, at den enkelte eller de mange i Fællesskab selv udfører et Arbejde for at forbedre deres Kaar. Jeg advarer baade Ordføreren for Socialdemokraterne og Ordføreren for det radikale Parti imod at gaa alt for vidt i Retning af at kræve Hjælp. Der var navnlig i de Udtalelser, der blev fremsat af det ærede 7de Medlem for 5te Kreds, noget af dette, som er i høj Grad farligt, at man gør det næsten til en Pligt for Staten at skaffe en ung Mand og Kvinde, som ønsker at gifte sig, Virksomhed og Bolig. Hvis Statens Forsørgerpligt skal strækkes ud til de yngste Kræfter i Nationen, saaledes at disse kan sige: Det er Statens Pligt at skaffe mig Virksomhed, ser jeg ikke, at der er nogen, som er undtaget fra Statens Forsørgerpligt. Jeg tror, der kan være Enighed om, at det er Statens Pligt at sørge for alle dem i Samfundet, som lider Nød uden egen Skyld, men det kan ikke være Statens Pligt at tage Ansvaret bort fra den enkelte, og i saa Henseende forekommer det mig nok, at der i de fremsatte Udtalelser var en hel Del, som kunde spore til Betænkeligheder.

Det ærede 7de Medlem for 5te Kreds (Holdgaard) begyndte med at bebrejde mig, at jeg havde ventet for længe med at fremsætte dette Lovforslag, men indrømmede